

ОРГАНІЧНИЙ РИНОК В УКРАЇНІ

Інформаційний бюлетень

від 12.02.2020 р.

OrganicInfo.ua

#OrganicInUkraine

Органічний ринок в Україні постійно розвивається. Завдяки розмірам країни (603 600 км², в тому числі 42,7 млн га сільськогосподарських земель (за даними Державної служби статистики України), географічному положенню, близькості до потенційних міжнародних покупців та поширеним родючим чорноземам, Україна має сприятливі умови для органічного сільського господарства.

ПЛОЩІ ОРГАНІЧНИХ ЗЕМЕЛЬ ТА КІЛЬКІСТЬ ОПЕРАТОРІВ

Офіс підтримки реформ при Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України зібрав дані оперативного моніторингу про основні показники органічного сільського господарства від органів сертифікації, які сертифікували органічне виробництво і торгівлю органічними продуктами в Україні (станом на 31.12.2018 року):

- Загальна площа сільськогосподарських земель з органічним статусом та перехідного періоду (сертифікованих за стандартом, що еквівалентний Регламенту ЄС щодо органічного виробництва) становить **309 100 га**, в тому числі площа сільськогосподарських земель із органічним статусом – **233 500 га**;
- Частка органічних земель в загальній площі земель сільськогосподарського призначення – **0,7%**;
- Загальна кількість операторів (сертифікованих за стандартами, що еквівалентні органічному законодавству ЄС та США (NOP) – **635** (серед них – 501 виробник сільськогосподарської продукції), в тому числі 628 операторів сертифіковані за стандартами, що еквівалентні Регламенту ЄС щодо органічного виробництва та 52 оператори – за органічним стандартом США NOP (з них 7 операторів сертифіковані лише за стандартами NOP).

	2016	2017	2018	2019
Загальна кількість операторів в Україні	426	504	635	597

Джерело: 2016-2018 рр. – Офіс підтримки реформ при Міністерстві аграрної політики та продовольства України/ Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України;

2019 р. – ТОВ «Органік Стандарт» (на основі оціночних даних щодо всіх органічних операторів України).

Більшість органічних операторів в Україні сертифіковані за органічним стандартом ЄС, що є еквівалентним Регламентам ЄС 834/2007 та 889/2008, які застосовуються як для експорту органічної продукції, так і на внутрішньому ринку. Українські органічні оператори також часто сертифіковані відповідно до Національної органічної програми США (NOP) та/або Канадського органічного режиму (COR). Інші органічні стандарти, які використовують в Україні: Bio Suisse (Біо Свісс, Швейцарія), Naturland (Натурланд) та Bioland (Біоланд) (обидва – Німеччина), JAS (Японія) та KRAV (Швеція).

ЕКСПОРТ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

За останні кілька років Україна стала важливим постачальником органічної продукції на західні ринки. Основна органічна продукція, що експортується з України – це зернові, олійні та бобові культури, дикорослі ягоди, гриби, горіхи та лікарські трави.

За оціночними даними органу сертифікації «Органік Стандарт», у 2018 році головними органічними продуктами (за обсягом), які експортували з України, були: кукурудза, пшениця, соя, насіння соняшника, соняшникова олія, ріпак, яблучний сік (концентрат), лохина (заморожена), спельта, яблука (свіжі), ячмінь, горох, пшоно, соняшникова макуха, жито, овес, люпин, насіння гарбуза, насіння льону, бузина

(заморожена) тощо. У 2017 році відбувся перший експорт українського органічного меду, а у 2018 і 2019 роках обсяги його експорту досягали майже 300 тонн щороку.

За останні 3 роки значно збільшився обсяг експортованої замороженої малини, а в 2019 році було експортовано майже 800 тонн. У 2019 р. вперше було експортовано близько 800 тонн органічного цукру (з цукрового буряка).

Всього у 2018 році Україна експортувала понад 80 різних органічних продуктів до близько 35 країн.

Топ-10 українських експортованих органічних продуктів, 2018 р.	Обсяг, тисяч тонн
Кукурудза	150,0
Пшениця	90,0
Соя	60,2
Насіння соняшника	20,7
Соняшникова олія	11,3
Ріпак	8,6
Яблучний сік (концентрат)	5,6
Лохина (заморожена)	5,5
Спельта	5,1
Яблука (свіжі)	4,5
Інші продукти	28,5
Разом	390,0

Джерело: ТОВ «Органік Стандарт» (оціночні дані дослідження)

Українські оператори все більше продають за кордон не лише сировину, а й органічну напів-перероблену та перероблену продукцію. Наприклад, експорт органічної соняшникової олії значно зріс у 2018 р.

Відповідно до звіту Європейської Комісії «Імпорт органічної продукції до ЄС» у 2018 році обсяг органічної продукції, експортованої з України до ЄС, склав 266 741 тонн. Вартість експорту органічної продукції з України склала приблизно 157 мільйонів доларів США (оціночні дані дослідження, проведеного органом сертифікації «Органік Стандарт»). Експортери органічної продукції з України користуються перевагами Угоди про асоціацію, підписаної у червні 2014 року між ЄС та Україною. З січня 2016 року ЄС та Україна застосовують Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі, що є частиною Угоди про асоціацію. 1 серпня 2017 року вступила в дію Угода про зону вільної торгівлі між Україною та Канадою. З 2017 року Канада відкрита як привабливий торговельний напрямок для українських операторів, які сертифікують свою продукцію відповідно до органічного законодавства Канади (COR). Окрім того, ці угоди значно зменшили торговельні бар'єри для українських експортерів. Однак українські експортери страждають від Настанов ЄС щодо застосування додаткових заходів офіційного контролю до продукції з України, які застосовуються з червня 2015 року і продовжуються Європейською Комісією щороку (на 2020 рік також).

За даними органу сертифікації «Органік Стандарт» у 2016-2018 роках головними країнами-імпортерами (за обсягом) української органічної продукції (від експортерів, що сертифіковані всіма органами сертифікації) були Нідерланди, Німеччина, США, Швейцарія, Італія, Велика Британія, Австрія, Польща, Чехія, Франція, Угорщина, Румунія, Бельгія, Болгарія, Литва, Канада і Данія. Українські виробники також експортують свою органічну продукцію до Австралії та деяких країн Азії. Понад 200 компаній імпортують органічну продукцію з України.

Топ-10 країн-імпортерів української органічної продукції, 2018	Обсяг, тисячі тонн
Нідерланди	105,0
Швейцарія	55,8
США	53,0
Німеччина	31,0
Литва	29,3
Італія	26,2
Австрія	20,0
Грузія	12,0
Франція	11,0
Велика Британія	8,7

Джерело: ТОВ «Органік Стандарт» (оціночні дані дослідження)

ВНУТРІШНІЙ РИНОК

Внутрішній ринок органічної продукції почав зароджуватися на початку 2000-х років. У 2008 році перші українські марковані органічні продукти з'явилися на полицях українських магазинів. Головними каналами збуту є супермаркети та спеціалізовані магазини у великих містах. **Загальні продажі української органічної продукції на внутрішньому ринку у 2018 році склали близько 6,7 млн кг на суму близько 20 млн євро** (Джерело: ТОВ «Органік Стандарт»). Асортимент органічної продукції на полицях магазинів все ще неповний. Споживачі можуть придбати в магазинах такі категорії українських органічних продуктів: молочні та м'ясні продукти, крупи, яйця, борошно, макаронні вироби, рослинні олії, напої (фруктові/ овочеві/ ягідні соки, березові соки, трав'яні чаї), чорний та білий шоколад, мед, спеції, консервовані продукти (наприклад, ягідні пасти, сиропи, джеми), напівфабрикати, деякі овочі і фрукти, снеки (наприклад, кукурудзяні палички, енергетичні батончики) тощо. За даними, зібраними ГС «Органічна Україна», станом на 2019 рік 60 переробних підприємств в Україні виробляють кінцеву фасовану органічну продукцію, що вже продається на внутрішньому ринку. Найбільшою проблемою для розвитку внутрішнього органічного ринку є низький рівень обізнаності про органічні продукти серед споживачів та низька купівельна спроможність.

ОРГАНИ СЕРТИФІКАЦІЇ

18 органів сертифікації, акредитованих на міжнародному рівні, включені до офіційного переліку органів сертифікації в органічній сфері для України відповідно до Регламенту ЄС № 1235/2008. Це такі органи сертифікації: Органік Стандарт, Bio.inspecta AG, Ecocert SA, CERES Certification of Environmental Standards GmbH, Control Union Certifications, Kiwa BCS Öko-Garantie GmbH, Ecoglobe, Istituto Certificazione Etica e Ambientale (ICEA), Lacon GmbH, Suolo e Salute srl, Agreco R.F. Göderz GmbH, Bioagricert S.r.l., A CERT European Organization for Certification S.A., Letis S.A, CCPB Srl, Valsts SIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs" Ltd, Albinspekt та Biocert International Pvt Ltd. Єдиний український орган сертифікації – ТОВ «Органік Стандарт»; всі інші – іноземні або їхні місцеві офіси. Більшість органів сертифікації, які працюють в Україні, є членами Європейської Ради органічних органів сертифікації (ЕОСС).

УЧАСНИКИ ОРГАНІЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Органічний сектор України представлений такими учасниками органічного ринку: Громадська спілка виробників органічних сертифікованих продуктів «Органічна Україна», Федерація органічного руху України, Інформаційний центр «Зелене досьє», орган сертифікації «Органік Стандарт», Органік бізнес школа, Львівська міська громадська організація «Екотерра», громадська спілка «Український органічний кластер», консультаційний орган «ВІП Груп», ТОВ «НВО «Інститут органічного виробництва», Міжнародна громадська організація «Асоціація учасників біовиробництва «БЮЛан Україна», ТОВ «Сіб-Агро», Биков, Асоціація «Ягідництво України», консалтингова компанія «Органік Експерт Консалтинг», інформаційний портал OrganicInfo, журнал OrganicUA, спеціалізовані магазини «Натур Бутік» та

«Biologic.tv», а також активні органічні виробники, переробники, трейдери та інші учасники органічного ринку.

ПОЛІТИКА У СФЕРІ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА, МАРКУВАННЯ ТА ОБІГУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (надалі - Органічний Закон України) № 2496-VIII¹ було ухвалено 10.07.2018 р. Верховною Радою України, підписано Президентом України 30.07.2018 р. Закон набув чинності 02.08.2018 р. та введений в дію 02.08.2019 р. Наразі Міністерство розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України спільно з місцевими зацікавленими сторонами та міжнародними партнерами розробляє відповідні підзаконні акти для подальшого впровадження Органічного Закону України.

Для української органічної сертифікованої продукції був розроблений та зареєстрований як торговельна марка державний логотип для маркування органічної продукції. Логотип є власністю Міністерства. Станом на лютий 2020 р. ще немає жодного органічного продукту, маркованого цим логотипом. На полицях магазинів є органічні продукти, марковані органічним логотипом ЄС (євролисток) та деякими іншими логотипами міжнародних/приватних органічних стандартів.

Український державний логотип для органічної продукції

Кілька обласних державних адміністрацій (наприклад, Житомирська, Полтавська, Львівська, Одеська та інші) підтримують розвиток органічного ринку в своїх областях.

УКРАЇНСЬКІ ЕКСПОНЕНТИ НА НАЙБІЛЬШІЙ МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ ОРГАНІЧНИХ ПРОДУКТІВ «БІОФАХ 2020»

На виставці «Біофах 2020» (м.Нюрнберг, Німеччина) Україну представляли 37 експонентів: ПП «Агроекологія», ТОВ «Агротрейд Експорт», група компаній «All in Foody» (ТОВ «Цефей Груп»), Alta Kraina, ТОВ «Арніка Органік», ТОВ «Єврофінс Агро Тестінг Україна», ПП «Галекс-Агро», ТОВ «Хелсі традишн», ТОВ «Агрофірма «Гермес», ТОВ «Дібрівка Агросервіс», Organic Ukraine Business Hub (ГС «Органічна Україна»), ТОВ «Юкрейніан Бі» (Барнік), СОК «Укрбіоленд», ТОВ «Укролія», ТОВ «Ванік Органік», ТОВ «Органік Оригінал» (ТМ «Екород»), ТОВ «Кривоозерський олійний завод органік» (ТМ «Оліяторг»), ФГ «Лиманськ», СВК «Ліга Агро», ТОВ «Агро Органік», ТДВ «Рівнехород», ТОВ «Аметист-Оле», ТМ «Miriada Fruits» (ТОВ «Триада МК»), ТОВ «Оріль-Еко», ТОВ «Двіпа», ТОВ «Галфрост», ТОВ «Українські свіжозаморожені продукти», СВК «Ягідки» (ТМ «BigBlue»), орган сертифікації «Органік Стандарт», Асоціація «Ягідництво України», група компаній «Агроф'южн» (ТМ «Інагро»), ПП «Примфуд», ТМ «ProOrganica» (ТОВ «Хімекс ЛТД»), ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів», ТОВ «Агрофірма «Поле», ПП «БТУ-Центр», група компаній «Т.В. Fruit» (ТОВ «Т.Б. Фрут»). Дані компанії взяли участь у виставці у якості експонентів в рамках [Національного павільйону України](#) (організатор – ГС «Органічна Україна»), стенду Міжнародного торгового центру (ІТС) та як індивідуальні експоненти.

БІЛЬШЕ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ОРГАНІЧНИЙ РИНОК В УКРАЇНІ НА ПОРТАЛІ WWW.ORGANICINFO.UA

Цю публікацію розроблено в рамках швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», що фінансується Державним секретаріатом Швейцарії з економічних питань (SECO, Швейцарія) і впроваджується Дослідним інститутом сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві з SAFOSO AG.

¹ Органічний закон України на сайті Верховної Ради України (лише українською): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>
Схема органічного закону України (EN): https://organicinfo.ua/wp-content/uploads/2019/09/Scheme-UA-Organic-Law_EN.pdf

Фінансова підтримка:
 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

Виконавець програми:

FiBL

Партнер:

Автор публікації:

Інформаційна підтримка:

Партнер:

© Швейцарсько-українська програма «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України, м. Київ, 2020 р.

Видавець: Швейцарсько-українська програма «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України»; адреса: вул. Ярославів Вал, 14-г, м. Київ, Україна, 01030

Автори:

Наталія Прокопчук, швейцарсько-українська програма «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», natalie.prokorchuk@qftp.org, www.qftp.org;
Сергій Галашевський, орган сертифікації «Органік Стандарт», директор, galashevskyy.s@organicstandard.ua, www.organicstandard.ua

Інформація в цій публікації не обов'язково відображає точку зору Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO), FiBL чи SAFOSO AG.

Всі твердження в цьому інформаційному бюлетені було сформульовано авторами на основі їхнього досвіду і знань та доступної надійної інформації. Але не слід повністю виключати можливі помилки. Тому видавець та автори не несуть відповідальності і не дають гарантії щодо будь-яких тверджень в цій публікації, так само вони не несуть відповідальності за будь-які можливі помилки, що містяться в цій публікації.